

בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת יתרו | 597

ט"ו בשיבט תשפ"ג

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקישים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 34450959 ולסיום סולמית #

פרשת יתרו תשפ"ג

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנץ"

לע"נ שמעון ב"ר שאול לוסטיג ז"ל
לע"נ שמואל ב"ר משה גודלסקי ז"ל
לע"נ אברהם יצחק ב"ר אליעזר מנחם ושרה שפס ז"ל

ברם עדיין יש מקום לומר, ששם המקום המוזכר התורה, היה שם העצם של המקום, ואולי מחמת כן היה מסוגל להשפיע, אך בזמננו שקוראים לרחוב על שם מקום או מאורע מסוים, ואין זה שם המקום בעצמותו, יתכן שאין בכוח שם זה להשפיע כל כך.

הגר"ח קניבסקי זצ"ל אמר: שנראה מדברי העיון יעקב, שהדבר תלוי במחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע, דהיינו, לדעת רבי יהושע לא השם השפיע על החטאים שנעשו במקום, אלא המקום נקרא על שם החטאים שנעשו בו, ורק לפי רבי אליעזר מצינו שיש להיזהר ממקום ששמו מסמל חטא. ומאחר ומבואר במסכת נדה [ז:], שכשנחלקו רבי יהושע ורבי אליעזר, ההלכה היא כרבי יהושע, אם כן ניתן לכאורה לגור במקום שכזה.

כמובן שאם ישנן שתי אפשרויות, רחוב על שם גדול בישראל, או רחוב ע"ש רשע, צריך לבחור ברחוב ע"ש הצדיק.

חידה: מכר שימונה מאות גרם חמאה, במקום קילו, ויצא זכאי וקיבל מעות

ראובן (שהוא אופה במקצועו) קונה עשרות שנים אצל החלבן קילו חמאה מידי שבוע, לאחרונה שם לב שהחמאה שוקלת פחות מקילו, כשנסע העירה לקח את החמאה ושקל אותה, ואכן התברר שהיא שוקלת 800 גרם, הוא חזר לכפר, וצעק על החלבן, על העושה, והחלבן הציע לו להזמין לדין תורה, האופה סיפר לדיינים על התגלית, והדיין שואל את החלבן לפשר המעשה, הוא השיב שהוא שוקל קילו נגד קילו במאזניים (של פעם) לשאלת הדיינים מה אתה שם בצד השני של המאזניים? השיב:

לגור במקום שנקרא רפידים או שיטים

טיאלה :

האם ראוי לגור בעיר או ברחוב ששם מסמל חטא, כגון 'רפידים' או 'שיטים'?

תשובה :

נאמר במסכת בכורות [ה:]: "מאי לשון רפידים? רבי אליעזר אומר רפידים שמה (כך הוא שמו של המקום), רבי יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה (ולפיכך בא עליהם עמלק), וכן הוא אומר [ירמיהו מ"ז]: 'לא הפנו אבות אל בנים (להצילים), מרפיון ידים'". מביאה הגמרא, שנחלקו רבותינו גם לגבי 'שיטים', עליו אומרת התורה [במדבר כ"ה א']: "וישב ישראל בשיטים, ויחל העם לזנות אל בנות מואב". "מאי לשון שיטים? רבי אליעזר אומר שיטים שמה, רבי יהושע אומר שנתעסקו בדברי שטות".

כתב שם העיון יעקב: "נראה לי שקושיית המקשן היתה מהו לשון רפידים (וכן לגבי השיטים), מה התורה הקדושה באה להשמיענו בציון שם המקום בו נערכה מלחמת עמלק, ובציון שם המקום בו נעשה מעשה זמרי, מה הנפקא מינה בהזכרת השם? ואמר על כך רבי אליעזר, רפידים שמה, כלומר, שמה של העיר גרם שישראל רפו ידיהם מדברי תורה, ולכן בא עמלק. וכן בשיטים, שם המקום גרם שנכנס בישראל רוח שטות וחטאו. ורבי יהושע סובר, ששם העיר לא היה נקרא כך מתחילה, אלא על שם המאורע שאירע שם לישראל נקרא כך".

ונמצינו למדים מדברי העיון יעקב (בביאור דברי ר' אליעזר), שאין זה ראוי לגור במקום שהשם שלו מסמל חטא ועוון, אלא ראוי לברוח משם,

דאורייתא של החזקת משקלות פגומים, מה שווה קריאת שמע שלו? זהו איסור כל כך חמור שגם אם הניזוק יאמר שהוא מוחל, לא יעזור כי בעל המשקולת כופר ביציאת מצרים. לכן כולם ברחו הביתה לסלק את המשקלות.

פרנסתו קצובה לו

בשדרות ר' טרפון בבני ברק גר הרב שלמה כהן זצ"ל. הוא פתח בית דפוס ומאוד הצליח. ראה יהודי אחר שהעסק של בית דפוס מאוד מוצלח, פתח בית דפוס ממש מולו. בא אליו הרב שלמה כהן זצ"ל וברכו שיצליח, ובנוסף לכך גם הציע לו עזרה בחומר ועצות טובות בעבודה. מישאו שאל הרי השני שפתח עשה שלא כדין, אז מדוע ר' שלמה כהן עזר לו? מילא לא הכהו, אבל לעזור לו, הרי השני עשה שלא כדין, מדוע?

אמר ר' שלמה כהן זצ"ל, שהשני לא יכול לפגוע בפרנסתו כי זה נקבע מהקב"ה, אבל מצד שני הרי כתוב בזיעת אפיק תאכל לחם, ולכן עכשיו הוא יעבוד פחות עבור אותה פרנסה ויוכל ללמוד יותר. החזו"א כינה את ר' שלמה כהן - קדוש.

באיזה חסד הכי כדאי לעסוק?

טיאלה:

אדם שהיה זקוק לישועה, וקיבל על עצמו לעשות מצוה, שאינו חייב בה, הוא החליט שהוא רוצה לעשות איזה מעשה חסד שאינו חייב בו, הוא ראה את המשנה הראשונה של מסכת פאה [פ"א מ"א]: אלו דברים שאדם אוכל פרותיהן בעולם הזה והקרן קיים לו לעולם הבא, כבוד אב ואם, וגמילות חסדים.... והבאת שלום בין איש לאשתו, ובין אדם לחברו, ותלמוד תורה כנגד כלם.

והסתפק במה כדאי לו לבחור?

תשובה:

תחילה יש לשאול חידה:

את קילו הלחם שאני קונה אצל התובע... ופני האופה חפו.

ועליו נאמר [תהלים ז' ט"ז]: "בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל ישוב עמלו בראשו". ופרש"י, כל מה שהוא מוליד ויגע, הכל משקר בו שאינו מתקיים בידו. ובפרשת יתרו [שמות י"ח י"א]: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם". פרש"י: "במים דמו לאבדם, והם נאבדו במים". וכתב השפתי חכמים: "חופר גומץ בו יפול" [קהלת י' ח'].

נאמר בירמיה [י"ז י"א]: "קורא דגר ולא ילד עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל". ופירש הרד"ק... הרשע שאין עשרו במשפט לא יעמוד לו אלא יצא מידו בחצי ימיו, והמשילו לקורא והוא עוף שקוראין בלע"ז פרני"ז והוא רובץ על ביצי עוף אחר ומחמם אותם, והביצים ההם לכשיבקעו ויצאו האפרוחים, לא יהיו כמו בניו שילכו אחריו, אלא יעזבוהו ולא יכירוהו, אלא אחרי מי שהיא להם אם. גם כן הרשע שעשה עושר ולא במשפט, בחצי ימיו יעזבנו, או ימות הוא ויעזוב עשרו לאחרים ולא ישלים ימיו עם העושר.

אולם יש להעיר; הרי האופה רימה את החלבן ב - 200 גר' לחם, שערכם הוא אולי 10 ש, ואילו החלבן רימה את האופה במאתיים גר' שמנת, שערכם פי חמישים. איך ניתן להסביר זאת? וצ"ע.

משיקלות פגומים כפירה ביציאת מצרים

המשגיח בישיבת סלבודקא הרב משה טיקוצינסקי זצ"ל, סיפר על המגיד ממינסק זצ"ל, שכאשר בא לדרוש כולם הגיעו לשמוע אותו. סיפר המשגיח שפעם ראה שכולם יוצאים באמצע הדרשה, הוא מאד התפלא, איך יכול להיות שהמגיד דורש, והציבור יוצא באמצע הדרשה? נכנס המשגיח, ושמע שהמגיד מדבר על משקלות פגומים ואמר, שאדם יושב עטוף בטלית ועטור בתפילין, וכל רגע עובר איסור

[נ"ג:], ובדברים אחרים לא מצינו שהתיר הקב"ה למחוק את השם.

ועוד מצינו שהקב"ה עושה מעשה ניסים, כדי להביא שלום בין איש לאשתו, כמו שמצינו בסוטה שהקב"ה עשה מעשה ניסים שלא כדרך הטבע לטהר את האשה שאם תהי' טהורה היא תפקד, ואם חלילה לא, אז תמות מיד. ויעוין ברמב"ן על התורה [במדבר ה' כ' - כ"א] שאין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס זולתי הענין הזה, שהוא פלא ונס קבוע בישראל.

ודוד המלך אמר שכדי לעשות שלום בין איש לאשתו התירו למחוק את השם (כמבואר לעיל בסוכה דף כ"ג ע"א), א"כ מצינו דבר גדול בהבאת שלום בין איש לאשתו, שלא מצינו במקום אחר.

וגם במדבר, שלא השקו סוטה, כיוון שעדיין לא היה בית המקדש, בכל זאת היה נס שאם חטאה היה המן מגלה זאת, והוא דבר של נס ממש, רואים, שהקב"ה היה מעוניין לעשות ניסים כדי להרבות שלו' בין איש לאשתו.

וכתב הפלא יועץ (שלום), שאדם יטרח בכל מאמצי כוחו להביא שלום בין איש לאשתו שעושה נחת רוח גדול ליוצרו, שהוא מהדברים שאוכל מפירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב, ותדע שהרי הקדוש ברוך הוא שינה מפני השלום, והתיר למחוק שמו שנכתב בקדושה מפני הבאת שלום.

נמצא שהחסד הגדול ביותר שאפשר לעשות, הוא הבאת שלו' בין איש לאשתו שבזה הקב"ה בחר לעשות ניסים גדולים, והתיר למחוק את ה'.

מתי עטיה השי"ת עוד אות ומופת לידע אם האשה חטאה?

תשובה :

נאמר במסכת יומא [ע"ה]. וכן איש ואשה שבאו לפני משה לדין. זה אומר: היא סרחה עלי, והיא אומרת: הוא סרח עלי. אמר להם משה: לבוקר משפט. למחר, אם נמצא עומרה בבית בעלה בידוע שהוא סרח עליה נמצא עומרה בבית אביה בידוע שהיא סרחה עליו (ע"פ גי' הגהות ב"ח).

אם כן מצינו עוד אות, שהיה במן, שע"י המן היה מתברר אם האשה חטאה או לא.

באות זה שנעשה ע"י המן, היה יתרון על פני האות של פרשת סוטה, שבמן לא מוחקים את ה', משא"כ בפרשת סוטה, וגם אין בו את הקללה והעונש הנורא על סוטה שכן חטאה, שהיא תמות במיתה משונה. לעומת זה במן, אין את הברכה שנאמרה על סוטה שהתברר שהיתה טהורה - שתפקד בזרע. מ"מ גם בזה יש את נפלאות השי"ת, שהפליא לעשות.

והנה בשאלתנו, באיזה חסד כדאי לעסוק?

כמובן שת"ת כנגד כולם, אבל מ"מ אם הוא רצה לעשות מעשה חסד עם זולתו, ובזה הסתפק במה לבחור?

ונראה שיש לבחור בהבאת שלום בין איש לאשתו, שבהבאת שלו' בין איש לאשתו מצינו דברים, שלא מצינו במקום אחר, שהרי הקב"ה התיר למחוק את השם, רק כדי להביא שלום בין איש לאשתו כמבואר בגמרא במסכת סוכה

להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', כ"ב בשבט תשפ"ג, בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית בשעה 19:45.

יישר כוח גדול למערכת קול הלשון ולראשיה, על העברת השיעור באיכות מופלאה.

ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון במס' טל' 03-6171004